

De Praatvogel

Oktober 2015

'We zijn toch op de wereld om mekaar te helpen, niewaar?'

In dit nummer onder meer:

Vogelwijn

Leydse Vlaggen III

Busstation naar zeezijde van het station?

De Praatvogel is het blad voor en door Vogelwijkers en wordt gefinancierd/ uitgegeven door de Stichting Wijkcomité Vogelwijk. De Praatvogel komt 4 maal per jaar uit en tussentijds komen ook enkele korte Praatvogel-nieuwsflitsen uit. Auteurs zijn zelf verantwoordelijk voor hun inbreng en teksten. De redactie behoudt zich het recht voor om ingezonden kopij in te korten of niet te plaatsen.

Bijdragen/ingezonden stukken door wijkbewoners worden enorm op prijs gesteld. Deze kunnen worden gestuurd naar redactie@vogelwijk.nl. De deadline voor het insturen van tekst voor de komende Praatvogel is:

7 december 2015

De Praatvogel is ook in kleur te lezen via:

www.leiden.vogelwijk.nl

Foto's staan op internet en kun je bekijken via:

www.picasaweb.com/Praatvogel

Redactie Praatvogel

Elise Bosman
Rutger Hagen
Anneke Donker

redactie@vogelwijk.nl
elise-bosman@hotmail.com
rutger.hagen@gmail.com
donkeras@xs4all.nl

Stichting Wijkcomité Vogelwijk

Ronald Haverman (voorzitter)	Mezenstraat 12 ronald@haverman.com	tel. 711 46 22
Gosse Jensma (penningmeester)	Vinkenstraat 8 hetgos68@gmail.com	tel. 517 75 46
Thera Stam	v.Eijsingapark 10 fam.r.d.stam@casema.nl	tel. 515 30 40
Els de Hullu	Leeuwerikstraat 35 elshulfredmul@ziggo.nl	tel. 515 76 43
Cees Meijer	IJsvogelhof 13 cees.meijer@casema.nl	tel. 589 28 48

Belangrijke contactgegevens

- ❖ Wijkagent Harold Kroep
0900-8844
<https://twitter.com/WijkagentHarold>
harold.kroep@hollands-midden.politie.nl
- ❖ Vogelnetwerk
vogelnetwerk@vogelwijk.nl voor burenhulp
- ❖ Gemeente Leiden Servicepunt woonomgeving (incl. grofvuil, containers)
14071 of www.verbeterdebuurt.nl
- ❖ Geluidshinder Schiphol
020-601 55 55 of www.bezoekbas.nl

INHOUD

Praatvogel april 2015

- ❖ Voorwoord
- ❖ Mededelingen en oproepjes
- ❖ Nieuws Werkgroep Nieuweroord
- ❖ Herfst in het Bos van Bosman
- ❖ Wijkfeest weer geslaagd
- ❖ 11^e Editie van de Wijkstafette
- ❖ Leydse Vlaggen III
- ❖ Werkgroep R.O. Leiden Zeezijde
- ❖ Vraag het de Luistervink...
- ❖ Wist u dat...
- ❖ Agenda

**Niet pandgericht
Maar klantgericht!
Uw wijkmakelaar voor de Vogelwijk**

**RE/MAX
Makelaarsgilde
Leiden**

**Vraag naar:
Wim Lemckert**

**Levendaal 73-75
Leiden**

**071-5162374 of
06-33931000**

Voor verkoop of aankoop van uw woning.

Voorwoord

Wat was het super gezellig op het wijkfeest. Heel veel wijkbewoners van jong tot oud waren present. Een prima gelegenheid om bij te praten met mensen uit je straat of een paar straten verder. Nieuw dit jaar was het springkussen waar flink op gespeeld is.

Sinds vorig jaar proberen we van het wijkfeest steeds meer een culinaire proeverij te maken. Vorig jaar beet Jonathan de spits af met Sushi, dit jaar verraste hij ons met heerlijke wraps. En meer wijkbewoners hadden iets lekkers voor ons in petto: Anciella maakte een overheerlijke couscoussalade, Cees en Joke niet te versmaden pasta, Thera, Hetty verzorgden heerlijke salades en zo kan ik nog wel even doorgaan! Volgend jaar hopen we nog een paar wijkbewoners te verleiden om iets lekkers te maken. We denken bijvoorbeeld aan een taartenwedstrijd!

Nu nog iets heel anders over eten, namelijk biologische groente. Een paar jaar geleden was Wetselaar in onze wijk het verdeelpunt van de zogenaamde Kievitassen met biologische groenten. Nog steeds krijgen wij wekelijks (vanzelfsprekend niet meer via Wetselaar) een groententas van Kievit (kievitamines.nl). Daar zit altijd een briefje bij hoe het met hen gaat. Ze hebben het zwaar, want concurrentie van allerlei dozen en boxen waar grote investeerders achter zitten met krachtige marketing met vaak alleen de suggestie van biologisch. Ze schreven dat ze zo druk zijn met het verzorgen van ons eten zijn dat ze geen tijd hebben "voor een dansje in de Haarlemmerstraat". Of ik wat aan hun naamsbekendheid wilde doen? Bij deze: (h)eerlijk en duurzaam!

In deze Praatvogel staat weer veel interessants te lezen, bijvoorbeeld over het opruimen van het Bos van Bosman inclusief de pannenkoekparty; een verslag over het wijkfeest; nieuws van de werkgroep Nieuweroord en nog veel meer.

Ronald Haverman

Voorzitter Stichting Wijkcomité Vogelwijk

Mededelingen en Oproepjes

Vogelwijn

Net als in 2013 wil ik weer "VOGELWIJN" maken en aanbieden bij de Nieuwjaarsreceptie 2016.

Vorig jaar was een te slecht jaar om het te doen, nu zie ik wél een goede oogst in het verschiet!

Stel uw druiven ter beschikking voor onze "VOGELWIJN", domein Vogelwijk. Om het suikergehalte zo goed mogelijk te krijgen, is het beter de druiven zo lang mogelijk te laten rijpen. De beste oogsttijd zal eind oktober zijn. Door de bladeren rond de trossen de verwijderen krijgen de druiven meer zon en worden ze zoeter. We willen natuurlijk geen zure wijn. De gulle gevers krijgen natuurlijk een fles VOGELWIJN. Tevens zal er gratis alcoholvrije vogelwijn zijn.

Als het zover is zal ik begin december vragen om lege flessen met schroefdoppen, om de VOGELWIJN te kunnen flessen. Dus... oefenen maar voor de nieuwjaarsreceptie - flessen leegmaken- u kunt uw naaste hierbij om hulp vragen.

Veel plezier!

Cor Roodbergen Merelstraat 30, Leiden, cor.roodbergen@gmail.com

Leger des Heils zoekt hulp bij de Collectes

In het najaar gaat de landelijke collecte van het Leger des Heils weer van start. Het Leger is op zoek naar mensen die als wijkhoofd willen helpen bij de organisatie van de collecte in hun eigen buurt.

Wijkhoofden verdelen hun wijk in looproutes en delen de collectanten in; zo nodig zoeken ze ook nieuwe collectanten. Verder delen ze de collectebussen uit en nemen ze weer in, tellen de inhoud van de bussen en dragen de opbrengst af aan de collecte-coördinator. Tenslotte verzorgen wijkhoofden de administratie via een website waarin alle collectanten, looproutes en opbrengsten zijn opgenomen.

Sommige wijken zijn groter en andere kleiner, maar gemiddeld is een wijk groot genoeg voor 10-20 looproutes. Het maken van die looproutes kost de meeste tijd, maar dat is eenmalig: de routes zijn ieder jaar hetzelfde. Per wijk is dat maximaal 2 à 3 avonden werk. Daarna is een wijkhoofd per collecte gemiddeld een avond kwijt met het uitdelen van de bussen en een avond voor het in ontvangst nemen van de bussen en het tellen van de opbrengst.

Woont u in Leiden, Leiderdorp, Zoeterwoude, Voorschoten, Oegstgeest, Rijnsburg, Valkenburg of Katwijk en lijkt het u wat om mee te helpen, dan hoort het Leger des Heils graag van u! Voor meer informatie kunt u contact opnemen via email:

LdHLeiden@gmail.com.

Vereniging van Vrienden van de Leidse Hout

Vlak om de hoek kunnen Vogelwijkers de benen strekken en van de natuur genieten in een van de mooiste parken van Leiden en omgeving: Volkspark De Leidse Hout. Misschien wel het mooiste park...

Al sinds jaar en dag zet de Vereniging van Vrienden van de Leidse Hout zich in voor de gebruikers van het park: wandelaars, hondenuitlaters, natuurgenieters, joggers en stiltezoekers, maar ook voor genietters van muziek en theater.

De vereniging is vaste gesprekspartner van de eigenaar en beheerder van het park, de gemeente Leiden en wordt in die rol ook serieus genomen.

Sinds kort heeft de Vereniging (weer) een eigen programma van natuuractiviteiten. Zo kan iedereen zich op zaterdag 17 oktober a.s. om 14.00 uur melden bij het Theehuis. Om aan te sluiten bij Ton Gordijn voor een najaarsexcursie van anderhalf uur (gratis).

Kijk op de website van de Vereniging voor nieuwe natuuractiviteiten: www.vriendenvandeleidsehout.nl

Al meer dan 25 jaar organiseert de Vereniging van half mei tot eind september zondagmiddagconcerten in muziektent De Waterlelie. In het seizoen 2015 traden hier ongeveer twintig amateurensembles op: koren, harmonieorkesten, big- en jazzbands, een slagwerkgroep en meerdere jeugdsembles. Inmiddels is het programma afgesloten en wordt er druk gewerkt aan het seizoen 2016. De concerten beginnen stevast om 13.30 uur en zijn vrij toegankelijk.

Gratis en kosteloos?

De Vrienden van de Leidse Hout moeten het hebben van subsidies en schenkingen. En natuurlijk van contributies van de leden.

Nog géén lid? Ga naar de website en meld u aan; met als welkomstgeschenk het boekje "75 Jaar Leidse Hout"!

Het park herbergt ook een heus openluchttheater, het groenste theater van de regio. Waar? Vlakbij de rotonde Warmonderweg – Hofdijck. Zie het kaartje.

Eind vorig jaar hebben de Vereniging Vrienden van de Leidse Hout en de Ondernemersvereniging Boerhaavedistrict de handen ineen geslagen: het theater verdient het om vaker gebruikt te worden! De afgelopen maanden hebben er zes evenementen plaatsgevonden: muziek, theater en kindercabaret.

Binnenkort wordt deze pilot geëvalueerd; dan volgt een beslissing over de toekomst.

De Vereniging is voortdurend op zoek naar enthousiastelingen die zich voor de verschillende activiteiten willen inzetten. Iets voor u?

Mail of bel:

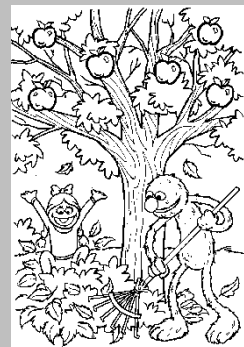
Werner Hendriks (hendrikswerner@hotmail.com /06-50526176).

Opruimen Bos van Bosman

- Wie:** alle kinderen uit de Vogelwijk
Wanneer: herfstvakantie, woensdag 21 oktober 2015
Waar: Blauwe Vogelweg/Roodborststraat, ingang verharde weggetje (Springerpad). Incl. prikkers, vegers, veegwagen etc.
Hoe laat: 10 uur verzamelen.
Wat nog meer: na afloop pannenkoeken met limo in de speeltuin!!!

Aan alle kinderen in de Vogelwijk (en hun vriendje en vriendinnetjes, ouders, grootouders, oppassers).

Op woensdag in de herfstvakantie is het weer Bos-van-Bosman schoonmaak ochtend. Dan gaan we het bos een goede schoonmaakbeurt geven. Vorig jaar verzamelden we een heleboel lege flessen, papier en plastic en zelfs een matras uit de struiken. En tientallen blikjes, flessendopjes en lege verpakkingen. Ook dit jaar gaan we van alles vinden...

Na afloop gaan we met z'n allen pannenkoeken eten in de Vogelwijk speeltuin. We gaan er een gezellige ochtend van maken!

Meer Zonnepanelen in de Vogelwijk

Voor de vorige Praatvogel heb ik een overzichtje gemaakt van het totaal aantal zonnepanelen in de Vogelwijk.

Met behulp van Google Earth – met satellietfoto's van enige jaren oud – kwam ik uit op 90 panelen.

Buiten het collectieve inkoop initiatief zijn er in 2014/2015 ook al 39 panelen op daken in de Vogelwijk geplaatst. Ik was helaas 37 panelen in het van Eijsingapark vergeten, dus het correcte aantal is 76 panelen.

Het staatje van de jaarlijkse Kwh opbrengsten in de Vogelwijk wordt (met deze correctie):

- Totale opwekking op basis van Google Earth: 11.745 Kwh
- Waarvan vervangen door nieuwe panelen: 1.827 Kwh
- In mei/juni 2015 erbij geplaatst: 50.300 Kwh

De daken in de Vogelwijk wekken op dit moment op jaarbasis ca. 60.200 Kwh op, met een collectieve besparing van € 13.800.

De IJsvogelhofflat heeft recent besloten 40 zonnepanelen te plaatsen. Dan komt er nog eens 11.000 Kwh bij, tot een jaartotaal van ruim 71.000 Kwh opgewekte groene electriciteit in de wijk!

Tja, er zijn natuurlijk nog heel wat geschikte daken in de wijk waar nog geen panelen op staan. Ik hoop natuurlijk dat daarin verandering komt. Misschien kunnen we nog een keer een gezamenlijk inkooptraject starten!

Voor vragen over dit mooie onderwerp blijf ik bereikbaar via:

hetgos68@gmail.com.

Nieuws Werkgroep Nieuweroord

Ruud Stam

De afgelopen weken is door de gemeente gewerkt aan een zogenaamd Ambitiedocument. In dit document wordt aangegeven welke ontwikkeling voor Nieuweroord gewenst wordt geacht. Bij het opstellen daarvan is vooral de Denktank met actieve buurtbewoners betrokken geweest. De werkgroep nam met twee leden deel aan de Denktank. Ook de werkgroep Beheer Bos van Bosman nam met twee leden deel. De Denktank heeft zowel een advies als een moodboard(s) opgesteld en daarmee een zeer waardevolle bijdrage geleverd aan de totstandkoming van het Ambitiedocument. Het Ambitiedocument moet nu worden vastgesteld door B&W en vervolgens door de Gemeenteraad. Hierna zullen marktpartijen benaderd worden voor een selectieproces.

Positief aan het concept Ambitiedocument is dat hierin een duidelijke voorkeur wordt uitgesproken voor een ontwerp waarbij de tennisbaan onbebouwd blijft. Hiertoe heeft de Denktank voorstellen gedaan om de ontwikkelvlek aan de voorzijde te vergroten als dit betekent dat daardoor de tennisbaan niet bebouwd hoeft te worden. Een ander positief voorstel van de Denktank is om het eerder door de gemeente gewenste pad tussen de vijver en de nieuwe bebouwing niet langer als een verplichting voor te schrijven. Ten slotte is vermeldenswaardig dat in het concept Ambitiedocument de bescherming van flora en fauna in samenhang met het ontwerp van Springer steviger verankerd is dan eerder in het Kaderbesluit. Het is nu afwachten hoe B&W besluiten en hoe een en ander in de Gemeenteraad wordt ontvangen.

Friso van der Meulen en Els de Hullu bij bijeenkomst Nieuweroord

Na het besluit in de Gemeenteraad dat in de loop van oktober verwacht wordt, begint het selectieproces waarbij zowel de Denktank, als de werkgroep betrokken worden.

Herfst in het Bos van Bosman

Els de Hullu

Mijn bos, óns bos! Veel Vogelwijkers hebben dit gevoel, het bos van Bosman is 'thuis'. Bij de kantoorlunch-wandelaars, de hangende scholieren en de nachtelijke bezoekers is 'ons' bos ook populair. En dieren zijn er verrassend veel: egels (in elk geval minstens één want die heb ik gezien), groene spechten, watervleermuizen, ijsvogels, enz. Kortom, een bos om erg blij mee te zijn – maar 'het bos het bos houden' is nog niet zo makkelijk. De druk op zo'n klein stukje bos dat steeds meer tussen de bebouwing komt te liggen, is erg hoog door recreatie, verkeer, honden en katten en illegale stort.

Veranderen doet 'ons' bos trouwens sowieso, het nieuwe Nieuweroord gaat gebouwd worden en daar zullen we allemaal erg aan moeten wennen. Sommige mooie plekjes verdwijnen zeker, bijvoorbeeld de grote treurwilg bij de vijver aan de achterkant.

Denken over het Bos

Als inspraakorgaan heeft de Gemeente voor de nieuwbouw van Nieuweroord een Denktank van burgers uit de omliggende wijken gevormd; daarin heb ik met 13 anderen geparticipeerd. Ons voornaamste doel was om het bos te behouden en om de kaders voor de nieuwbouw passend voor deze locatie te maken, dus zónder de tennisbaan te bebouwen en zónder langs de randen boven de boomkruinen te mogen bouwen. Op 29 september hebben Friso van der Meulen en ik op de Gemeente-avond in de speeltuin kort verslag gedaan van de vijf (!) bijeenkomsten die nodig waren om te komen tot ons unanieme advies. Het heeft denk ik vooral allemaal zoveel tijd gekost om elkaar goed te verstaan. Binnen de Denktank zaten we vrij snel op hoofdpunten op een lijn.

Saillant detail: we ontdekten midden in de zomer dat op de 'Groene Kaart' van de Leidse bomen, álle bomen in de driehoek bij de tennisbaan geheel ontbraken. Toeval?? Met inzet van het wijkcomité en de werkgroep Nieuweroord is het gelukt om officieel bezwaar te maken vóór de deadline van 7 augustus.

Rillen in het Bos

Bij de laatste herinrichting van het Bos van Bosman 2002 zijn er een aantal rillen gemaakt aan de kant van de Blauwe Vogelweg; rillen zijn stroken met dode takken. Dergelijke rillen geven schuilplaatsen aan insecten en creëren kleine barrières en luwten in het bos. Doordat de takken langzaam vergaan levert een ril ter plekke een verrijking van de bodem op. Tot zover de theorie. Inmiddels zie je aan alles dat nog meer verrijking, dus vermesting, in het bos ongewenst is; de brandnetels groeien als kool. Brandnetels zijn typische planten van rijke bodems, bijvoorbeeld verrijkt door hondenpoep. De reuzenberenklauw houdt daar ook van en rukt op in het bos. Deze plant woekert, is giftig en sterk blaartrekkend - trouwens ook op gevoelige hondenneuzen.

Tot mijn (ons) verdriet worden de rillen inmiddels door sommigen gebruikt als plek om van snoei- en tuinafval af te komen, zie foto's. Niet alleen ziet het er ontzettend lelijk uit, het betekent nóg meer vermessing van het bos en dus nog meer brandnetels en reuzenberenklauwen. Er kunnen bovendien zaden in het bos komen van planten die er niet thuishoren maar het er wel naar hun zin hebben en op hun beurt gaan woekeren. Zeer ongewenst!

Dus, als je snoeiafval hebt, bel de gemeente op telefoon 14071 en maak een afspraak om het van je stoep te laten ophalen.

Wijkfeest weer Geslaagd

Cees Meijer

Het was voor mij nog even zoeken wat ik als lid van het wijkcomité zou oppakken voor het jaarlijkse wijkfeest. Het was "mijn eerste keer" en ik zat daar tussen allemaal ouwe rotten in het vak te vergaderen over iets wat al veertig jaar traditie is. Jullie begrijpen wel, decennia aan geslaagde feesten lagen als een loden last op mijn schouders. Voor een deel lagen de taken ook gewoon al vast.

Gosse zorgde voor het springkussen en de centen, Jan van Doggenaar voor de gebruikelijke estafette-loop waarmee ieder wijkfeest begint, Ronald zorgde samen met zoon Floris voor de inkoop en Els, Jonathan, Hettie, Anciella, Thera, Thomas en ook weer Floris zorgden voor het flyeren in de wijk, de bar en heel veel eten. Verder hebben nog heel veel andere wijkbewoners de handen uit de mouwen gestoken, muziek, barbecues en andere spullen geleverd en satés gedraaid.

Ik heb maar voor safe gekozen, namelijk voor het eten. Dat komt zo: Joke en ik werken beiden en dan heb je een soort taakverdeling in de huishoudelijke klussen. Ik doe meestal de dagelijkse boodschappen en kook vrijwel altijd.

Nu vindt Joke dat koken in de verdeling niet telt, omdat ik het leuk vind en zij zegt de rest te doen. Maar ik kom er doorgaans wel aardig mee weg. Dus ik heb voor vijftig man eten gekookt. "Vegetarisch hoor", zeiden mijn wijkcomitégenoten! "Dat valt het beste bij ons in de Vogelwijk". Prima wat mij betreft, maar op advies van Joke hebben we er voor de carnivoren toch nog wat gehaktballetjes bij gedraaid. Tenminste "we". Joke heeft er 270 gedraaid, want het was haar idee. En ze gingen schoon op. Evenals trouwens de ook niet heel erg vegetarische satés van de burens. Maar dat vond gelukkig zijn evenwicht in geweldige wraps en groene salade, couscoussalade en pastasalade van de andere Robert Kranenborgers en Jonnie Boeren uit de wijk. Als het op eten aankomt, moet niemand tekort zijn gekomen.

The making of...

De opbouw viel eigenlijk reuze mee. Dankzij de 'monkey proof-auto' van Ronald (voor al uw verhuizingen en andere transporten) was alle benodigde meubilair binnen de kortste keren bij de speeltuin vandaan naar ons veld gesleept en opgezet. Zo'n springkussen is makkelijk, die doet dat gewoon zelf. Stekkertje erin en dat ding begint met pompen tot ie vol is. En over vol gesproken. Hij was ook in de kortste keren vol met vrijwel alle kinderen uit de buurt. Volgens mij inclusief vriendjes, neefjes, nichtjes, kleinkinderen enz. die van heinde en verre op het ronken van het pompje afkwamen. Het grasveld lag binnen no time bezaaid met uitgeschopte schoenen. Je vraagt je dan altijd af of ze weer met de goeie thuishkomen.

Gezellig en 24 graden

Maar eerst was daar de formele start van het feest. Namelijk de estafetteloop, waar ik zelfs een enkele volwassene heb gesignaleerd. Deed hij voor spek en bonen mee? Ik weet het niet.

Toch hoefde hij niet tekort te komen, want ook voor de grote mensen was gezorgd. Floris Haverman bemenste samen met Thomas Jensma als volleerde barlieden een goedgevuld drankuitgiftepunt, dat volgens mij het wijkcomité voor de komende tijd weer uit de financiële zorgen heeft gehaald. De jeu de boulesbaan werd gek genoeg door iedereen gemeden. Zijn er niet

veel Francofielen onder de wijkbewoners? Of zijn er tijdens vakanties in la douce France al zoveel ballen gegooid dat men Petanque-moe is? Ook dit weet ik niet.

Wat ik wel weet, is dat het geweldig druk was en dat alleen Gosse tussen het gewoel als een soort rustgevend middelpunt zijn kalmte en de kas bewaarde. Gosse zorgde namelijk voor de uitgifte van de twietjes die als enig wettig betaalmiddel op het wijkfeest mochten worden gebruikt. Het feest eindigde in het donker en de kleine uurtjes. Het was mooi, het was gezellig en het was 24 graden. Wat wil een mens nog meer!?

11^e Editie van de Wijkestafette

©Jan van Doggenaar

Traditioneel begint het wijkfeest met de jaarlijkse estafette. Al bijna niet meer weg te denken, want dit was al weer de 11-de editie! Het weer was prima, dus dat kon geen roet in het eten gooien. Een kleine hindernis vormde deze keer de opengebroke Leeuwerikstraat. Maar daar liepen de deelnemers netjes omheen. Scheelt dat een tiende van een seconde? Maar dan wel voor iedereen! De teamvorming komt altijd iets trager op gang dan de lopers zelf. Maar toch traden er weer 10 teams aan bij de start. Dus het deelnemersveld was weer goed gevuld.

Ben Schippers, die de afgelopen jaren het denkbeeldige startpistool afschoot, moest deze keer verstek laten gaan voor de organisatie. Gelukkig kon hij het stokje (weer) overgeven aan Jan van Doggenaar. Met twee alerte tijdwaarneemsters aan zijn zijde, kon de registratie van het geloop niet meer misgaan.

En zie hier de resultaten. Als je de tabel goed kunt lezen behoeven die eigenlijk geen commentaar. Maar ja, je bent verslaggever of je bent het niet. Dus daar gaat hij: op de eerste plaats geëindigd team 2 (bestaande uit Rafael, Lucas, Nathan en Milou) met een scherpe tijd van 4 minuten en 19 seconden. Op de hielen gezeten door team 10 (bestaande uit Daniel, Nienke, Pippa en Frank) in een tijd van 4 minuten en 20 seconden. Frank met een wel bijzonder knappe prestatie van 47 seconden, kon toch niet voorkomen dat team 2 met de eerste eer ging strijken. Op de derde plaats is team 1 (Mila, Oskar, Daniel en Jasper) geëindigd. Ook die tijd was niet onverdienstelijk, maar ze moesten wel 15 seconden inleveren op team 10. Op het individuele niveau kunnen de nummers 2 (Rafael) en 3 (Kuno) in hun zak steken dat ze binnen het minuut het rondje wisten te maken, respectievelijk 54 en 59 seconden. En ik kan u verzekeren beste toeschouwers. Dat is ook heel hard. Schrijver van dit stukje is in zijn eigen gloriетijd niet verder gekomen dan 59 seconden. Je denkt even een rondje voluit te gaan. Vergeet het maar! Na 150 meter, komt er nog een keer 150 meter. Killing!

We higen uit naar de 12-de editie!

		Namen				Rondetijden				
Rang	Team	1	2	3	4	1	2	3	4	Totaal
1e	2	Rafael	Lucas	Nathan	Milou	00:54	01:01	01:19	01:05	04:19
2e	10	Daniel	Nienke	Pippa	Frank	01:15	01:06	01:12	00:47	04:20
3e	1	Mila	Oskar	Daniel	Jasper	01:02	01:07	01:19	01:07	04:35
4e	6	Diek	Lars	Hidde	Thomas	01:02	01:12	01:07	01:18	04:39
5e	9	Daniel	Heleen	Sophie	Jacob	01:05	01:23	01:11	01:10	04:49
6e	4	Marie Lotte	Florian	Gijs	Maria	01:08	01:13	01:13	01:16	04:50
7e	7	Nienke	Tijmen	David	Jasper	01:09	01:32	01:12	01:14	05:07
8e	5	Thomas	Bram	Kuno	Casper	01:13	01:07	00:59	02:09	05:28
9e	3	Thomas	Loetz	Anika Elias	Juna	01:26	01:17	01:41	01:12	05:36
10e	8	Rosa	Daniel	Sietse	Pippa	01:58	01:17	01:24	01:11	05:50

Leydse Vlaggen III

Theo Gijzenij

Ook deze keer zijn er weer meerdere data die het méér dan waard maken om die dag de Leidse vlag flink buiten te steken:

- 2/3 oktober: Iedereen kent dit: het beleg en ontzet van Leiden uit 1574;
- 14 oktober 1648: Verdrag van Münster; einde van de 80-jarige oorlog én onze echte onafhankelijkheid, van wie dan ook! (nationale vlag);
- 29 oktober 1366: de St. Pancras wordt een kapittelkerk (zie ook 20 december);
- 5 november 1902: oprichting Historische Vereniging Oud Leiden;
- 5 december 1545: geboortedag Jan van der Does of te wel Janoz Douza;
- 14 december 1542: geboortedag Jan van Hout;
- 20 december 1314: toestemming tot de bouw van de St. Pancraskerk, maar daar is 5 september 1315 ook een belangrijke datum voor. Zo zelfs dat er dit jaar een boekje over uitkomt: 700 jaar Hooglandse kerk. Deze 20 december dus nú met vette rode marker in onze agenda te zetten, zodat we niet vergeten die dag te vlaggen.

Misschien wel leuk om iets over de St. Pancraskerk te vertellen. Het kan zijn dat "de St. Pancras" nog niet bij iedereen een belletje doet rinkelen, maar dat komt dan nu gegarandeerd.

De St. Pancraskerk is gebouwd op "het eiland in de Rijn". Dat staat ook wel bekend als "t Hooge Land" en ten slotte is het ook bekend als "de Waard".

Als u de kaart van Leiden opslaat (écht, moet u doen, want die kaart hebben we later nog een paar keer nodig, en het wordt zoveel leuker met die kaart erbij) dan ziet u ook dat eiland goed. Het begint tegenover de 'Stierenbrug' in Leiderdorp, dus waar je nú de Rijn oversteekt. Volg die twee armen (Oude Rijn en Nieuwe Rijn) met twee vingers en u zult zien dat ze weer bij elkaar komen bij V&D, of Annie's, zo u wilt. Goed hé. Op het eiland in de Rijn hadden de Romeinen al een wacht/uitzichttoren waar het eiland begint, dus tegenover de Leiderdorpse brug. Zo zaten ze 's avonds in hun eigen kamp Matillo, wat nu

een Romeins attractiepark is . En omdat de rivier de Rijn de noordgrens was van dat onmetelijke Romeinse Rijk diep tot in Afrika en Azië) liep die grens dus precies door Leiden. Alles ten zuiden van die Rijn was wél Romeins gebied, alles ten noorden niet. Loopt u die grens even met de vinger na op de kaart, net als ik. Nu ziet u zelf welke wél Romeins waren o.a.: Breestraat, Rapenburg, Levendaal en het v.d.Werfpark. Maar nooit tot het Romeinse Rijk hebben behoord o.a. Groenoord, Stationsgebied, onze eigen Vogelwijk en het Bos van Bosman.

De bouw van St. Pancras

'Het eiland in de Rijn', oftewel 'het Hoogelandt', hoorde van oudsher bij Leiderdorp; zowel wereldlijk als kerkelijk, maar toen er langzamerhand steeds meer bewoners kwamen (eerst voornamelijk boeren) werd het steeds bezwaarlijker, zeker met de soms onbegaanbare wegen in de winters, om naar Leiderdorp ter kerke te gaan: bij wijze van spreken de rollators, scootmobielen e.d. liepen in de prut vast. Toen is er een verzoek, een bede, gekomen van de bewoners om een eigen kleine 'bijkerk'. Weer even de kaart erbij pakken. Stel dat u in uw boerenhoeve woont ergens op het eiland, bijvoorbeeld waar nu de voormalige watertoren staat. Hoe komt u nu op zondag naar de kerk in Leiderdorp? Er waren feitelijk maar twee bruggen om de Rijn over te steken: Utrecht en Leiden. In Leiden zijn dat twee bruggen: de Visbrug, die loopt vanaf de oever van de Nieuwe Rijn naar de punt van het eiland, dan 100 meter lopen over de Hoogstraat en via de St. Jansbrug naar de andere kant van de Oude Rijn. Ziet u hoe verschrikkelijk ver lopen dat is. En dan bent u er nog niet, want na de St. Jansbrug bent u aangekomen in 'buurtschap Maredorp'. U moet daarvandaan rechtsaf een min of meer zelfde afstand lopen (o.a. waar nu de Zijlpoort staat) om bij die Leiderdorpse kerk te komen. Het verzoek om zo'n 'bijkerk' was dus zeker begrijpelijk. Op 20 december 1314 heeft bisschop Guido van Avesnes van Utrecht de schriftelijke toestemming tot de bouw verleend, maar mét de keiharde bepaling dat het hele Hoogelandt kerkelijk tot Leiderdorp zou blijven horen. Deze bepaling was zeker nodig omdat in 1294 de Graaf van Holland (onze eigen Leidse Graaf Floris V) een behoorlijk deel van het Hoogelandt ten gunste van Leiden had geannexeerd. Nu snapt u ook dat twee zulke grote kerken op een relatieve korte afstand van elkaar staan. Het eerste 'bijkerkje' was van hout en nog klein. Omdat alle parochianen de handen uit de mouwen staken, bij wijze van spreken de vrije zaterdagen investeerden net als de vakanties en de ATV dagen, kwam de bisschop al op 5 september 1315 terug voor de heilige inwijding. En dat is dus dit jaar precies 700 jaar geleden. De kerk werd gewijd aan de heilige St. Pancratius (u snapt nu hopelijk de naam). St. Pancratius was één van de drie 'ijsheiligen' die we kennen, samen met St. Bonifatius en St. Servaas (geen familie van Mary).

De Duitse orde

Een ieder die denkt dat alles nu pais en vree was, die vergist zich, want er kwam wrijving tussen de St. Pieter en de St. Pancratius. Wat was het geval? De oudste van de twee, de St. Pieter, stond onder rechtstreekse controle van 'de Duitse Orde'. Wat was dat? In het Heilige Land, waar de kruisvaarders naar toe waren gegaan in de 10e en 11e eeuw en waar zij de 'ongelovigen' bevochten waar mogelijk, bestond dat 'leger' van kruisvaarders uit acht 'ordes', waaronder dus de Duitse orde. Iedere orde had overal 'vestigingen'

waar nieuwe geestelijke/strijders werden opgeleid. Zo ook in ons Leiden. Het verhaal gaat dat zo de 'Hoge Heeren' periodiek hier langs kwamen om te kijken of er nieuwe rekruten klaar waren. Zo zou de zijstraat van de Pieterskerk aan de naam: 'Herensteeg' komen, U kunt dat prima zien want u heeft toch de plattegrond van Leiden nog open voor u liggen. Die Duitse orde betekende echter nog meer, ook in de kerk zelf. Welgestelde families wilden graag een altaar in de kerk oprichten om hun overleden dierbaren te gedenken. Ook Gilden wilden dat voor hun beschermheiligen. Bij de St. Pieterskerk besliste die Duitse orde via een stroman bij de bisschop van Utrecht. Dan praten we dus over het beheer, de inkomsten en de kosten van de kapelaans, de vicaris, kortom alles wat te maken had met die diensten op de altaren. Vaak genoeg kon iemand het niet vinden met de hem toegewezen kapelaan of met andere regels, en dan heb je dus een probleem.

Gelukkig werd de St. Pancraskerk in 1366 een 'kapittelkerk' hetgeen zoveel inhield dat iedereen vrij was zijn kapelaan te kiezen en daarmee afspraken te maken. 1366 is nauwelijks 50 jaar ná de stichting van die eerste kleine houten kerk. Na de benoeming tot kapittelkerk kon iedereen dus vrij kiezen waar hij zijn altaar wilde oprichten. Er zijn zelfs plannen geweest voor nog veel meer!

Een nieuw geloof

Daarna blijft het best rustig tot medio 16e eeuw. Toen is er iets ingrijpends gebeurd. Tot ± 1525 was er maar één geloof: één kerk, de heilige moederkerk, met de paus in Rome als hoofd. In 1517 begint Maarten Luther echter een nieuwe godsdienst. Anderen hadden dat al geprobeerd, w.o. onze eigen Rotterdamse Desiderius Erasmus. Waar die anderen niet doorpakten, deed Luther dat wel, , waarbij het aantal volgelingen eerst langzaam, maar toch gestaag in aantal groeide. Onze heerser, Karel V, keizer van Duitsland, tevens koning van Spanje en ook onze Heer der Nederlanden, en na hem zijn zoon Philips II waren beiden zéér fel tegen die nieuwe godsdienst. Ze vervolgden die aanhangers -'ketter'- waar ze maar konden. Vanwege die vervolging kwamen hier instituten zoals de inquisitie, de bloedbank en de Raad van Beroerten. Ketter die gepakt werden, wachtte onherroepelijk de dood, voornamelijk middels de 'autodafé'. Elke ketter werd dan vastgebonden

aan een paal. Onder zijn voeten hooi, kreupelhout e.d. En dat vervolgens aansteken (brandstapels). Het is méér dan onmenselijk. In ieder geval is het duidelijk dat veel mensen deze moordpartijen niet konden vergeten en wraak wilden. Begrijpelijk, het zal je broer, vader of vrouw maar zijn geweest die voor zijn/haar volstrekt onschuldig geloof met de dood heeft betaald in zo'n autodafé.

De Beeldenstorm

En natuurlijk komt er een moment dat er een druppel is die de emmer doet overlopen. En dat was 25 en 26 augustus 1566, de data die bekend staan als 'De Beeldenstorm'. Dan trekken ze een aantal steden en dorpen in en vernielen in de kerken alles, maar dan echt alles wat te maken heeft met dat katholicisme. U kunt even het aantal altaren optellen die in de 3 parochiekerken aanwezig waren van de gildes. Tel daar ongeveer 25 altaren bij op, gesticht door welgestelde families.

En u ziet een totaal van zo'n 60 altaren in Leiden. Alle 60 kort en klein geslagen. Op alle pilaren zaten gebeeldhouwde versieringen, meest Maria met kind, maar ook Anna-te-drieën kwam vaak voor. We zijn nu zo blij dat het 3-luik dat Lucas van Leyden schilderde (het laatste oordeel) bewaard is gebleven, want dat was net op tijd verstopt.

Niemand weet of ook andere, nog mooiere kunstwerken wél ten prooi van de Beeldenstormers zijn gevallen. Zijn dan echt álle altaren volledig aan gruzelementen geslagen? Nee, één altaar heeft het 'overleefd'. Over het hoe en wat daarvan een volgende keer. Ten slotte komt het door de Beeldenstormers dat de naam van de kerk is gewijzigd van St. Pancraskerk naar Hooglandse Kerk. Toch herinnert nog één steeg aan die tijd. Vanaf de Hooigracht loopt de St. Pancrassteeg naar de Middelweg, en vandaar zo naar de kerk. Kijk weer even op uw kaart.

Een vraag aan u

Ik heb nog één verzoek aan u allen: ga op een mooie dag eens naar de Hooglandse Kerk. U ziet de grote hoge rode deuren aan de Hooglandse Kerkgracht. Neem die heel erg goed in u op, neem er een foto van. Loop vervolgens om de kerk naar de andere kant aan de Middelweg en u ziet weer hoge rode deuren; weer heel goed in u opnemen en desnoods een foto nemen. De vraag is: welke deuren waren toen de hoofdingang van de kerk? Uw inzendingen graag naar de redactie van dit blad. Ook dit raadsel wil ik volgende keer wel ontrafelen. Ook binnen in de kerk is zo veel interessants; en wat dacht u van onze echte grafkelder? Ook dat maar volgende keer.

Voor nu: niet vergeten te vlaggen op 20 december voor onze 700-jarige Hooglandse/St.Pancraskerk.

Werkgroep R.O. Leiden Zeezijde

Friso Versluijs

De aandacht van de werkgroep heeft zich de afgelopen tijd vooral gericht op door de gemeente gewenste verplaatsing van het busstation van de voorzijde van het station naar de kant van het LUMC. Door deze verplaatsing wordt niet alleen het Terweeparkje, gelegen tussen het Poortgebouw en de Rijnsburgerweg bedreigd, maar dreigt er ook een verkeerschaos te ontstaan op de Bargelaan, Rijnsburgerweg en Wassenaarseweg. De werkgroep heeft bij de gemeente ook aandacht gevraagd voor de verkeersveiligheid van voetgangers en fietsers rondom het station. Op dit moment wordt door de gemeente en het LUMC een gezamenlijk onderzoek gedaan of verplaatsing überhaupt mogelijk is. Omdat er getwijfeld wordt of er in het Terweepark voldoende ruimte is voor een nieuw busstation wordt dit nu onderzocht. De uitkomst van dit onderzoek wordt dit najaar verwacht.

Bij de behandeling van het Beeldkwaliteitsplan Stationsgebied in de commissie Stedelijke Ontwikkeling, waar de werkgroep heeft ingesproken, is door wethouder Laudy aangegeven dat in dit plan rekening is gehouden met de mogelijkheid dat het busstation op de bestaande locatie blijft. Voor enkele gemeenteraadsleden was dit nieuw. In hun beleving was de verplaatsing van busstation al een voldongen feit. De werkgroep vindt verplaatsing onwenselijk om verkeerstechnische redenen. Daarnaast speelt natuurlijk dat met een verplaatsing het fraaie Terweepark verdwijnt en daarmee tevens een veel gebruikte verbinding. Verlies van groen en hoge bomen in Leiden is onwenselijk. Ook de milieubelasting op de huizen aan de Rijnsburgerweg is een overweging.

Wij houden u op de hoogte van verdere ontwikkelingen.

De werkgroep Ruimtelijke Ordening Leiden Zeezijde is samengesteld door de besturen van de wijkorganisaties Vogelwijk, Raadsherenbuurt en Houtkwartier..

Vraag het de Luistervink. . .

Lieve Luistervink,

Ik zorg al geruime tijd voor mijn moeder. Zij was altijd een zeer actief en uitgaand persoon. Maar met ouderdom komen gebreken en haar wereldje wordt steeds kleiner. Ze is steeds meer op mij gaan leunen voor allerlei zaken, die ik overigens ook graag voor haar doe. Ik voel me niet thuis in de categorie 'Mantelzorger' met haar bijbehorende subsidiepotjes. Ik doe het immers graag en hoef er niks voor terug.

Toch mis ik de vrijblijvendheid van alleen even langsgaan voor een kopje thee, en dan niet altijd een waslijst aan klusjes voor haar te hoeven doen. En niet meer spontaan zomaar een aantal dagen op vakantie te gaan. Ik weet niet goed hoe ik hiermee moet omgaan en hoe ik de zaken kan veranderen. Heeft u tips voor mij?

Met vriendelijke groet,

Mw. M.A.N.T.E.L. der Liefde

Beste mevrouw Der Liefde,

Het zorgen voor onze naasten is iets wat veel mensen doen, en veel mensen lopen tegen dezelfde zaken aan zoals u. Wat terloops met een enkel klusje begint kan zich ontwikkelen tot een halve dagtaak.

U noemt zichzelf liever geen mantelzorger. Maar u bent het natuurlijk wel. De terminologie is bedoeld om u te onderscheiden van de professionele zorg. De overheid stimuleert het mantelzorgen omdat de zorg door de vergrijzing anders onbetaalbaar dreigt te worden. Ik wil u adviseren met lotgenoten het gesprek aan te gaan en u door de gemeente eens laat adviseren wat in uw geval de exacte mogelijkheden zijn. Goede gelegenheden hiervoor zijn de koffieochtenden die het Vogelnetwerk maandelijks organiseert en de komende 'Dag van de Mantelzorg' op 10 november, waarbij de gemeente de gehele dag een programma heeft samengesteld in het Leidse Volkshuis aan de Apothekersdijk: www.mantelzorgleiden.nl

Niet alleen uw moeder heeft het recht om hulp te vragen, maar u ook!

De Luistervink

Hebt u ook een vraag of een dilemma? Leg het voor aan 'De Luistervink' en ontvang een serieus antwoord op uw probleem. U kunt mailen naar: redactie@vogelwijk.nl o.v.v. De Luistervink.

Wist u dat...

- ❖ betrokken vaders gelukkiger zijn, én betere seks hebben? Dat blijkt uit enquêtes onder in totaal 11.000 mannen én vrouwen in India, Rwanda, Chili, Kroatië, Mexico, Bosnië en Herzegovina en Zuid-Afrika. En dat betrokken vaders langer leven, minder mentale problemen hebben, minder drugs gebruiken en harder werken?
- ❖ dat vogels vroeger een penis hadden, maar dat nu alleen eenden, ganzen en zwanen nog een 'oprolbaar' orgaan hebben dat als penis dienst doet?
- ❖ men bij een vogel aan de vorm van de snavel kan zien wat er op zijn menu staat? Zo trekt een merel met zijn lange spitse snavel regenwormen uit de grond en heeft een boomklever een dunne snavel om insecten uit de bast van een boom te kunnen halen. Een vink heeft een sterke kegelvormige snavel om zaden en pitten te kraken en de boomvalk heeft weer een soort haak-snavel waarmee hij jaagt op grote insecten zoals libellen en op kleine vogels.
- ❖ bijna 800 miljoen mensen wereldwijd honger lijden, terwijl 1,5 miljard mensen te dik zijn?
- ❖ in de Maricopa gevangenis in het Amerikaanse Phoenix alleen vegetarisch eten wordt geserveerd? En dat het schrappen van vlees daar 200.000 dollar per jaar scheelt?
- ❖ Het Italiaanse woord voor bos van Bosman bosco di Bosman is?
- ❖ Italië natuurlijk niet heel veel met Nederland te maken heeft maar dat ze heerlijke wijnen produceren en onze buurten Cor Roodbergen dat deze herfst ook weer gaat doen?
- ❖ Wijkgenoot Dick de Vos ons mee laat genieten van alles wat groeit en bloeit in Leiden? Niet alleen via zijn boekje 'Dieren in onze stad' (12,95 boekhandel) maar ook via artikeltjes in het Witte Weekblad? Leuk om te lezen!
- ❖ In Florida, USA een otter een alligator naar binnen werkte? Een echte kroko-killer!
- ❖ Er waarschijnlijk een nieuw filmhuis komt in Leiden... en wel aan de Lammermarkt. Het de bedoeling is dat de bioscoop in 2019 haar deuren opent?
- ❖ Er in Leiden inmiddels 121.594 mensen wonen... in 55.231 woningen?
- ❖ cavia's in de winter extra vitamines moeten krijgen? Geef ze bijvoorbeeld een extra appel.

- ❖ de beroemde Leidenaar Carolus Clusius eigenlijk Charles de l'Écluse heette? En dat deze heer arts en botanicus was die heel Europa rondreisde om planten te verzamelen, beschrijven, kweken en bestuderen.
- ❖ Clusius een grote rol speelde bij de verspreiding van de aardappel en de tulp in Europa? In 1594 werd hij professor aan de universiteit van Leiden en leidde er de hortus botanicus. In die hortus vinden we nu een naar hem genoemde tuin, de Clusiustuin.
- ❖ waar voorheen aan de Wassenaarsweg het Clusius gebouw stond nu drie woontorens zullen herrijzen van ieder twaalf verdiepingen hoog. Blok A bestaat uit 90 koopappartementen. In blok B komen studentenwoningen en in blok C huurwoningen.
- ❖ de nieuwe bewoners hun stallen in eigen overdekte autostallingsplaatsen waarbij de parkeerplaatsen op de 1e verdieping niet overdekt zullen zijn? En dat er voor bezoekers nog eens zo'n 40 parkeerplaatsen aan de voorzijde langs de Wassenaarseweg zijn voorzien?
- ❖ het belendende Anatomiegebouw inmiddels is verbouwd, aangevuld met een hoge nieuwe woontoren, voor promovendi en onderzoekers van de Universiteit Leiden? En dat dit totale anatomie-complex 166 woningen bevat?
- ❖ bij het produceren en kleuren van kleding vele liters water worden gebruikt – wel 100 liter water voor het verven van 1 kilo textiel?
- ❖ daarbij ook nog heel wat schadelijke chemicaliën worden gebruikt?
- ❖ het eten van zilvervliesrijst, knoflook en boekweit een gunstige werking heeft op een te hoge bloeddruk en aderverkalking?
- ❖ eiwitvlekken altijd met koud water moet verwijderen? Maar dat vlekken van eigeel pas verdwijnen na een sopje met zeep en ammonia?
- ❖ een warme, vochtige herfst de voorbode is van een lange winter?
- ❖ een natte november veel gras brengt in het voorjaar?
- ❖ op 1 november en ook op 13 december de Leidse Hout-loop wordt gehouden? Deze recreatieve loop is open voor iedereen, met start en finish op de atletiekbaan (start 11:00). Het is een ronde door de Leidse Hout van 5 km die men 1x, 2x of (maximaal) 3x mag lopen.
- ❖ op 23 augustus met luid gekraak een hoge boom werd geveld door een windvlaag waarna deze over het Nachtegaallaan-fietspad donderde en dat er toen gelukkig niemand fietste of liep?
- ❖ u direct al wat extra energie opdoet met een powernap van slechts 20 tot 30 minuten? En dat een wisseldouche waarbij je eindigt met koud water veel energie geeft?

Agenda

- ❖ 17 oktober Najaarswandeling Leidse Hout
  - ❖ 10 november Dag van de Mantelzorg
  - ❖ 11 november Sint Maarten
  - ❖ 28 november Sinterklaas in de Speeltuin
  - ❖ 7 december Deadline kopij Praatvogel
  - ❖ 20 december Hooglandse Kerk 700 jaar
  - ❖ 1 januari Nieuwjaarsborrel
- ❖ Elke 3e donderdag van de maand Vogelnetwerkcafé, 10:30 – 12:00

Herfstgeuren

*Een fluitende wind en
gekraak van takken.
Dwarrelbladeren weven
bronskleurige tapijten.*

*Geknakte rietstengels langs
de modderige sloot.
Een lichte nevel
klam en vochtig.*

*Glijvlucht over
glibberige grond
door geelgroene
bruine bladmoes.*

Overal geflierefluit van jewelst

*Grauwe ganzen gakken.
Klapwiekende dansers
in V – formatie,
vliegen allen zuidwaarts
naar de horizon.*

*Een achtergebleven lijster
hangt dood in een struik,
een buizerd loert ernaar
op zijn veel te dunne tak.*

Rim Sartori